

ORJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

DOI: 10.5336/nurses.2021-81718

Yoğun Bakım Hemşirelerinin Basınç Yaralarının Önlenmesine Yönelik Bilgi ve Tutumları

Intensive Care Nurses' Knowledge and Attitudes Regarding the Prevention of Pressure Ulcers

Faruk YILDIZER^a, Zülfünaz ÖZER^b

^aİstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik ABD, İstanbul, TÜRKİYE

^bİstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

Bu çalışma Faruk Yıldizer'in "Yoğun bakım hemşirelerinin basınç yaraları önlenmesine yönelik bilgi, tutum ve davranışları" başlıklı [İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, 2021] yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZET Amaç: Bu araştırma, 3. basamak yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin, basınç yaralarının önlenmesine yönelik bilgi ve tutumlarını değerlendirmek için yapılmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma, İstanbul'da Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Aralık 2018 ve Şubat 2019 tarihleri arasında 3. basamak yoğun bakım ünitelerinde çalışan 130 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, "kişisel bilgi formu", "Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi" ve "Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 26,67±4,33 olup, %70,8'i kadındır. Hemşireler, basınç yaralarının değerlendirilmesinde (%65,4), yaraların önlenmesinde (%67,7) ve yaraları iyileştirmede (%67,7) kendilerini kısmen yeterli hissetmektedir. Hemşirelerin Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi puan ortalaması 34,81±4,41; yara tanımlama alt boyut puan ortalaması 4,86±1,27; evreleme alt boyut puan ortalaması 5,99±1,42; önleme/risk değerlendirme alt boyut puan ortalaması 23,89±3,13 olarak belirlenmiştir. Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalaması 39,05±5,89; yeterlilik alt boyut puan ortalaması 7,98±1,81; öncelik alt boyut puan ortalaması 8,28±2,00; etki alt boyut puan ortalaması 10,72±1,79; sorumluluk alt boyut puan ortalaması 5,93±1,61; önlemenin etkisi alt boyut puan ortalaması 6,15±1,33 olarak bulunmuştur. Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05). **Sonuç:** Yoğun bakım hemşirelerinin, basınç yarası bilgi düzeyleri yeterli ve basınç yarasını önlemeye ilişkin tutumları olumlu bulunmuştur.

ABSTRACT Objective: This study was done to evaluate the knowledge and attitude of level 3 intensive care unit nurses towards prevention of pressure wounds. **Material and Methods:** The study was done with 130 nurses working in level 3 intensive care units Mehmet Akif Ersoy Thoracic and Cardiovascular Surgery Training and Research Hospital in İstanbul between December 2018 to February 2019. "Personal information form", "Modified Pieper Pressure Ulcer Knowledge Test" and "Attitude Towards Pressure Ulcer Prevention Scale" were used to collect data. **Results:** Mean age of the nurses participated in the study was 26.67±4.33 and 70.8% were female. Among the nurses, 65.4% thought themselves partially qualified in evaluation of pressure wounds, 67.7% in prevention of wounds and 67.7% in healing the wounds. Mean score of nurses in Modified Pieper Pressure Ulcer Knowledge Test was determined as 34.81±4.41; wound description subscale mean score as 4.86±1.27; staging subscale mean score as 5.99±1.42; prevention/risk evaluation subscale mean score as 23.89±3.13. Mean score for Attitude Towards Pressure Ulcer Prevention Scale was found as 39.05±5.89; qualification subscale mean score as 7.98±1.81; priority subscale mean score as 8.28±2.00; impact subscale mean score as 10.72±1.79; responsibility subscale mean score as 5.93±1.61 and effectiveness of preventions subscale mean score was found as 6.15±1.33. A significant relation between Modified Pieper Pressure Ulcer Knowledge Test and Attitude Towards Pressure Ulcer Prevention Scale was not found (p>0.05). **Conclusion:** Intensive care unit nurses were found to have adequate level of knowledge on pressure ulcer and positive attitude towards prevention of pressure ulcers.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım; bilgi düzeyi; basınç yarasını önleme; tutum; hemşirelik

Keywords: Intensive care; knowledge level; pressure sore prevention; attitude; nursing

Basınç yaraları, genellikle bir kemik çıkıntısı üzerinde uzun süreli veya tekrarlayan basınca bağlı olarak dolaşımın bozulmasıyla deri ve altındaki yumuşak dokuda lokalize yaralanma olarak tanımlanmaktadır.^{1,2} Basınç yarası; vücutta, omurga, kalça bölgesi, topuklar, ayak bileği, dirsekler ve kulak vb. kemik çıkıntıları olan

bölgelerde daha fazla görülmektedir. Spinal kord yaralanmaları ve akut organ yetersizliği gelişen hastalarda, yaşlı bireyler, hareket kısıtlılığı olan hastalar ile evde bakım alanlarda daha sık oluşmaktadır. Basınç yaraları, sağlık bakım merkezlerinde en çok yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) tespit edilmektedir.³⁻⁶

Correspondence: Zülfünaz ÖZER

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: zulfunazozer@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 28 Jan 2021

Received in revised form: 10 Mar 2021

Accepted: 16 Mar 2021

Available online: 19 Mar 2021

2146-8893 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

YBÜ'ler, normal klinik tedavinin yeterli olmadığı, hayatı tehdit eden hastalıkların olduğu ve bakım ve tedavinin en üst düzeyde uygulandığı yerlerdir. YBÜ'lerde, multidisipliner yaklaşım gerekmektedir olup, hastalarda uzun süreli bakım gereken süreçlerden dolayı uzun süre yatışlara neden olmaktadır.^{1,3} Basınç yaralarının klinik prevalansı %12,7 iken, YBÜ'lerde bu oranın %35,3'e kadar çıktığı görülmektedir.⁷ YBÜ'lerde yatan hastalarda basınç yaralarının ortaya çıkma nedenleri; hareket kısıtlılığı, uzun dönem yatağa bağımlılığa neden olan hastalıkların varlığı (ritim bozuklukları, organ yetersizlikleri, beyin kanamaları, ciddi solunum yetersizlikleri vb), analjezik sedatif ve kas gevşetici ilaçların aşırı kullanımı, metabolik nedenler ve mekanik ventilasyona bağlı olma şeklinde sıralanabilmektedir.^{8,9} Ayrıca bu hastalarda sık görülen idrar-fekal inkontinansı, diyare, terleme, malnütrisyon ve hipoalbuminemi gibi deri bütünlüğünü bozan durumlar nedeniyle diğer birimlere göre YBÜ'lerde basınç yarası daha sık oluşmaktadır.^{3,9} Basınç yaraları, hastaların yaşam kalitelerini azaltmakta, hastanede kalış süresini uzatmakta, bakım maliyetlerini artırmakta, komplikasyon ve enfeksiyon gelişmesine ve mortalitenin yükselmesine neden olmaktadır.^{3,9,10} Basınç yaraları, önlenabilir nitelikte olup; dünyada ve ülkemizde hâlen büyük bir sağlık sorunu olarak görülmektedir.⁴

Basınç yaraları, hemşirelik bakım kalitesinin önemli bir belirteci olarak kabul edilmektedir.^{11,12} Ülkemizdeki durumu belirlemek amacıyla yapılan sistematik derlemede; basınç yaralarının sıklığının %15-65 arasında değiştiği, hemşireler tarafından bakım rehberlerinin ve önleyici bakım uygulamalarının yetersiz kullanıldığı belirtilmektedir.⁴ Yapılan farklı çalışmalarda da hemşirelerin basınç yaraları hakkında bilgi düzeyleri yetersiz bulunmuştur.¹³⁻¹⁵ Basınç yaralarının gelişimi ve önlenmesi hakkındaki bilgiler, sürekli gelişen kılavuzlarla yenilenmektedir. Bu açıdan hemşirelerin tutum ve davranışları basınç yaralarının gelişmesini önleyebileceğinden, hemşirelerin etkili bir bakım sağlaması için yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Yeterli düzeyde bilgi, verilen bakımın kalitesini artırması açısından önemlidir. Basınç yaraları tamamen önlenememekte, fakat kanıt dayalı uygulamalar ile mevcut riski değerlendirme ve

önleyici hemşirelik girişimleri ile insidansın önemli bir oranda azaltılabileceği belirtilmiştir.^{16,17}

Basınç yarası, hastaların hastanede kalış süresini uzatarak, hemşirenin bakım için hastaya daha çok zaman ayırmasına neden olmaktadır.^{11,18} Basınç yaralarının önlenmesi ve tedavisinde, hemşireler ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle hemşirelerin basınç yarası hakkında bilgi, tutum ve davranışları, basınç yarasının öneminin anlaşılmasında, hemşirelik bakım kalitesinin gelişmesinde ve basınç yarası insidansının azalmasında önemli rol oynamaktadır.⁴ Bu araştırma, YBÜ'de çalışan hemşirelerin basınç yaralarının önlenmesiyle ilgili bilgi ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

■ GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN AMACI VE TİPİ

Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma, yoğun bakım hemşirelerinin basınç yaralarının önlenmesine yönelik bilgi ve tutumlarını ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI

Araştırma, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 3. basamak YBÜ'de yapılmıştır. Araştırma, Aralık 2018 ve Şubat 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni, Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 3. basamak YBÜ'de çalışan toplam 130 hemşireden oluşmaktadır. Bu aşamada örneklem seçimine gidilmeyerek, çalışmaya dâhil edilme kriterlerine uyan ve katılmaya istekli 130 hemşire ile veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir.

DÂHİL EDİLME KRİTERLERİ

- Lisans düzeyinde hemşirelik eğitim programlarından birinden mezun olmak,
- Çalışmaya katılmaya gönüllü olmak,
- Araştırma tarihleri arasında doğum izni, uzun süreli rapor ve sertifika programları vb. nedenlerle izinli veya görevli olarak kurum dışında bulunmamak.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veriler, kişisel bilgi formu, Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ve Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Veri toplama formları, hemşirelere dağıtılmış ve ertesi gün tekrar toplanmıştır.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Araştırmacıların geliştirdiği bu formda, hemşirelerin sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet), mesleki değişkenleri (çalışılan klinik, meslekte çalışma süresi, klinikte çalışma süresi) ve basınç yarası (basınç yarası ile karşılaşma sıklığı, mezuniyeti sonrası basınç yaraları ile ilgili bilimsel bir programa katılma, basınç yaralarına yönelik gelişmelerin takip edildiği kaynak, basınç yaraları ile ilgili makale okuma, basınç yaralarının önlenmesi ile ilgili hızlı başvuru kılavuzu hakkında bilgi düzeyi, basınç yaralarını değerlendirme, basınç yaralarının önlenmesi ve iyileştirilmesi konusunda kendilerini yeterli görme, basınç yaralarının iyi bir hemşirelik bakımı ile önlenmesi) ile ilgili değişkenlerin sorgulandığı 15 sorudan oluşmaktadır.^{4,6,19}

MODİFİYE PİEPER BASINÇ YARASI BİLGİ TESTİ

Hemşirelerin basınç yarası hakkında bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılan bir bilgi testidir. Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi, orijinal olarak 1995 yılında Pieper ve Mott tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, Lawrence ve ark. tarafından 2015 yılında Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi olarak uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçeye kazandırılması, Gul ve ark. tarafından 2017 yılında yapılmıştır.¹⁹ Ölçek, “yara tanınması, evrelendirilmesi ve önleme/risk değerlendirme” olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, 25 doğru ve 24 yanlış soru olmak üzere 49 maddeden oluşmuştur. Doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar 0, böylece puan aralığı 0-49 olarak hesaplanmıştır. Boş bırakılan veya cevaplanmayan sorular, bilinmiyor olarak kabul edilerek 0 puandan değerlendirilmektedir. Lawrence ve ark., ortalama skorun %70’inin üzerine çıkılmasının memnun edici bilgi seviyesi olduğuna karar vermişlerdir. Yüzde 80 ve 90’ın üzerine çıkılması, sırasıyla iyi ve çok iyi bilgi seviyesi olduğunu göstermektedir. Gul ve ark., toplam ölçek puanı ve alt grup bilgi puanlarının %60’ın üze-

rinde olmasını yeterli olarak kabul etmişlerdir. Ölçeğin, Cronbach alfa katsayısı 0,81 olarak bulunmuştur.¹⁹ Bu çalışmada, ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,77 olarak belirlenmiştir.

BASINÇ ÜLSERLERİNİ ÖNLEMeye YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Hemşirelerin basınç yaralarının önlenmesine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla kullanılan ölçek, 2010 yılında Beeckman ve ark. tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik, güvenilirlik çalışması Üstün ve Çınar Yücel tarafından 2013 yılında yapılmıştır.⁶ Ölçek, basınç yarasını önlemek için “bireysel yeterliğe yönelik tutum”, “basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum”, “basınç yarasının etkisine yönelik tutum”, “basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum” ve “basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum” olmak üzere 5 alt boyut ve toplam 13 maddeden oluşmaktadır.⁶ Ölçekteki ifadelerden 7’si olumsuz, 6’sı olumludur. İfadelere verilebilecek yanıt seçenekleri 4’lü Likert tipinde olup, olumlu ifadeler için 1=Kesinlikle katılmıyorum-4=Kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınacak en düşük puan 13, en yüksek puan 52’dir. Ortalama tutum puanının %75’ten fazla olması, tatmin edici kabul edilmektedir. Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği’nin toplam puan ortalamaları yükseldikçe, tutumun olumlu olması beklenmektedir. Ölçeğin, Cronbach alfa katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur.⁶ Bu çalışmada, ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,76 olarak belirlenmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizinde, SPSS 25 istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, oran, minimum, maksimum) kullanılmıştır. Sayısal değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu, “skewness” ve “kurtosis” ile değerlendirilmiştir. “Skewness” ve “kurtosis” değerlerine göre normal dağılıma (-2 ile +2 arasında) sahip olan verilerin analizinde parametrik, normal dağılıma sahip olmayanlarda ise parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ve alt boyut puanları arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile değer-

lendirilmiştir. Elde edilen veriler, %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulundan (11.10.2018 tarih ve 20292139-050.01.04 sayı) ve Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden çalışmanın yapılması için İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni alındı. Örneklem kapsamına alınan her bir hemşireden, araştırma öncesinde araştırmanın amacına yönelik açıklama yapıldıktan sonra bilgilendirilmiş onam formu ile yazılı izin alındı. Bu çalışma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri etik standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Gönüllü katılımcılar çalışmaya dâhil edilmiş ve kişisel kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Ölçeğin, Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapan yazarlarından yazılı izin alındı.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma, 2018 Aralık ve 2019 Şubat tarihleri arasında Türkiye'de İstanbul ilinin Avrupa Yakasında Sağlık Bakanlığına bağlı Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan hemşireler ile sınırlıdır, diğer kurumlarda çalışan hemşireler genellenemez.

BULGULAR

Hemşirelere ilişkin tanıtıcı özellikler, hemşirelerin sosyodemografik ve mesleki özellikleri ve basınç yarası ile ilgili değişkenler olmak üzere 2 başlıkta verilmiştir (Tablo 1, Tablo 2). Yaş ortalaması $26,67 \pm 4,33$ olan ve %70,8'i kadın olan hemşirelerin %35,4'ü erişkin YBÜ'de çalışmaktadır. Hemşirelerin meslekte çalışma süresi ve klinikte çalışma süresi aynı olup, $27,96 \pm 22,42$ aydır (Tablo 1).

Hemşirelerin basınç yarası ile ilgili değişkenlere verdikleri yanıtlar Tablo 2'de görülmektedir. Hemşirelerin çalışılan klinikte basınç yarası olan hasta ile karşılaşma sıklığına göre dağılımları incelendiğinde %56,2'sinin bazen, %26,2'sinin sıklıkla olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin %80,8'inin mezuniyetinden sonra basınç yaralarının önlenmesi tedavisi ile ilgili bilimsel bir programa katılmadığı, %89,2'sinin basınç yaralarını önlemeye/tedaviye yönelik gelişmeleri in-

TABLO 1: Hemşirelerin sosyodemografik ve mesleki özelliklerinin dağılımı (n=130).

Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	92	70,8
Erkek	38	29,2
Çalıştığı klinik		
Erişkin yoğun bakım	46	35,4
İzolasyon yoğun bakım	22	16,9
Koroner yoğun bakım	34	26,2
Pediyatri yoğun bakım	28	21,5
	Ortalama±SS	Minimum-maksimum
Yaş (yıl)	$26,67 \pm 4,33$	22-47
Meslekte çalışma süresi (ay)	$27,96 \pm 22,42$	10-102
Klinikte çalışma süresi (ay)	$27,96 \pm 22,42$	10-102

SS: Standart sapma.

celelemek için herhangi bir kaynak takip etmedikleri, %78,46'sının basınç yarasını önleme/tedaviye yönelik uygulamalarda birlikte çalışılan deneyimli hemşirelerin uygulamalarını dikkate aldıklarını ifade etmişlerdir. Hemşirelerin %50'sinin basınç yaralarını önleme ile ilgili makale okuduğu, %87,7'sinin ise basınç yaralarının önlenmesi ile ilgili hızlı başvuru kılavuzu hakkında bilgi sahibi olmadığı saptanmıştır. Hemşireler, basınç yaralarının değerlendirilmesinde (%65,4), yaraların önlenmesinde (%67,7) ve yaraları iyileştirmede (%67,7) kendilerini kısmen yeterli hissetmektedir. Buna karşın büyük çoğunluğunun (%82,3), basınç yaralarının iyi bir hemşirelik bakımı ile önenebileceğine inanmaktadırlar (Tablo 2).

Hemşirelerin "Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi" ile "Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği" ve alt boyutları puan ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir. Hemşirelerin yara tanımlama alt boyut puan ortalaması $4,86 \pm 1,27$; evreleme alt boyut puan ortalaması $5,99 \pm 1,42$; önleme/risk değerlendirme alt boyut puan ortalaması $23,89 \pm 3,13$; Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi puan ortalaması $34,81 \pm 4,41$ olarak belirlenmiştir. Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamasının $39,05 \pm 5,89$; yeterlilik alt boyut puan ortalamasının $7,98 \pm 1,81$; öncelik alt boyut puan ortalamasının $8,28 \pm 2,00$; etki alt boyut puan ortalamasının $10,72 \pm 1,79$; sorumluluk alt boyut puan ortalamasının

TABLO 2: Hemşirelerin basınç yarası ile ilgili değişkenlere verdikleri yanıtların dağılımı (n=130).

Değişkenler	n	%
Basınç yarası ile karşılaşma sıklığı		
Hemen hemen hiç	4	3,1
Bazen	73	56,2
Sıklıkla	34	26,2
Her zaman	19	14,6
Mezuniyeti takiben basınç yaralarının önlenmesi/tedavisi ile ilgili bilimsel bir programa katılma durumu		
Katılmış	25	19,2
Katılmamış	105	80,8
Basınç yaralarını önlemeye/tedaviye yönelik gelişmeleri takip edilen herhangi bir kaynak (kitap, dergi, cd vb.) durumu		
Evet	14	10,8
Hayır	116	89,2
Basınç yarasını önleme/tedaviye yönelik uygulamalarda kullanılan bilgi kaynakları*		
Hemşirelik eğitimi sırasında alınan bilgiler	99	76,2
Hizmet içi eğitim	80	61,53
Birlikte çalışılan deneyimli hemşirelerin uygulamaları	102	78,46
Hekim önerileri	63	48,46
Konu ile ilgili dergiler, kitaplar	29	22,3
Konferans/ kongre	27	20,76
İnternet	85	65,38
Basınç yaraları ile ilgili bir makale okuma durumu		
Okumuş	65	50,0
Okumamış	65	50,0
Basınç yaralarının önlenmesi ile ilgili hızlı başvuru kılavuzu hakkında bilgi durumu		
Evet	16	12,3
Hayır	114	87,7
Basınç yaralarını değerlendirme konusunda kendilerini yeterli görme durumu		
Yeterli	36	27,7
Kısmen yeterli	85	65,4
Yetersiz	9	6,9
Basınç yaralarının önleme konusunda kendilerini yeterli görme durumu		
Yeterli	34	26,2
Kısmen yeterli	88	67,7
Yetersiz	8	6,2
Basınç yaralarını iyileştirme konusunda kendilerini yeterli görme durumu		
Yeterli	33	25,4
Kısmen yeterli	88	67,7
Yetersiz	9	6,9
Basınç yaraları iyi bir hemşirelik bakımı ile önenebilme durumu		
Evet	107	82,3
Hayır	9	6,9
Emin Değilim	14	10,8

*Satır yüzdesi alınmıştır.

5,93±1,61; önlemenin etkisi alt boyut puan ortalamasının 6,15±1,33 olduğu saptanmıştır.

Tablo 4'te hemşirelerin Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin ve alt boyut puanlarının korelasyon analizi verilmiştir. Hemşirelerin Modifiye

Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi toplam puanı ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin toplam puanı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Hemşirelerin Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi alt boyutları puanı ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin

TABLO 3: Hemşirelerin, Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği toplam ve alt boyutları puan ortalamaları.

		Ortalama±SS	Değerlendirme %	Oran
Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi alt boyutları	Yara tanımlama alt boyutu	4,86±1,27	61,5	>%60
	Evreleme alt boyutu	5,99±1,42	69,2	
	Önleme/risk değerlendirme alt boyutu	23,89±3,13	88,5	
Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi		34,81±4,41	87,7	
Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları	Yeterlilik alt boyut	7,98±1,81	66,5	>%75
	Öncelik alt boyutları	8,28±2,00	69	
	Etki alt boyut	10,72±1,79	89,33	
	Sorumluluk alt boyut	5,93±1,61	74,12	
	Önlemenin etkisi alt boyut	6,15±1,33	76,87	
Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği		39,05±5,89	75,09	

SS: Standart sapma.

TABLO 4: Hemşirelerin, Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği puanlarının ilişkisinin dağılımı.

		Basınç yarasını önlemek için bireysel yeterlilik tutum		Basınç yarasının etkisine yönelik tutum		Basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum		Basınç ülserini önlemeye yönelik genel tutum
		Basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum	Basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum	Basınç yarasının etkisine yönelik tutum	Basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum	Basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum		
Yara tanımlama	r değeri	0,015	-0,051	-0,087	-0,031	-0,066	-0,062	
	p değeri	0,868	0,565	0,325	0,723	0,456	0,481	
Evreleme	r değeri	-0,009	-0,027	0,133	-0,036	-0,090	-0,001	
	p değeri	0,916	0,759	0,130	0,686	0,308	0,990	
Önleme/risk değerlendirme	r değeri	0,002	-0,063	0,026	-0,056	-0,067	-0,043	
	p değeri	0,979	0,474	0,773	0,526	0,451	0,628	
Modifiye Pieper basınç bilgi düzeyi	r değeri	0,003	-0,064	0,034	-0,056	-0,087	-0,045	
	p değeri	0,977	0,471	0,700	0,523	0,324	0,611	

alt boyut puanları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Basınç yarası oluşumunun önlenmesi, hemşirelerinin basınç yarası oluşumuna yol açan faktörler hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmalarına bağlıdır.²⁰ Yapılan araştırmalarda, basınç yarası gelişim etiolojisinden birisi olan hemşirelerin bu konudaki bilgi eksikliği olduğu vurgulanmaktadır.²¹ Bu nedenle yoğun bakım hemşirelerinin basınç yarası risk faktörleri ve önlemeye ilişkin yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.^{22,23} Bu çalışma; yoğun bakım hemşirelerinin basınç yaralarının önlenmesine yönelik bilgi, tutum ve davranışlarını ölçmek amacıyla ya-

pılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Çalışmamızda, Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi, yara tanımlama, evreleme ve önleme/risk değerlendirme alt boyutları ortalama değerlerine göre hemşirelerin basınç yarası hakkında bilgi düzeyleri yeterli bulunmuştur. Ayrıca araştırmamızda, hemşirelerin basınç yarası önlemeye/risk değerlendirmeye yönelik maddeleri daha iyi düzeyde bildikleri görülmüştür. Iranmanesh ve ark., klinikte çalışan 57 hemşire ile yaptıkları çalışmada, hemşirelerin basınç yarası önleme bilgi düzeyinin yüksek olduğunu, Kim ve Lee, Kore'de 282 hemşire ile yaptıkları çalışmada, hemşirelerin basınç yarası önleme bilgi düzeyinin yeterli olduğunu bildirmiştir.^{24,25} Nuru ve ark., Mısır'da

bir üniversite hastanesindeki hemşireler (n=248) arasında yaptıkları çalışmada, hemşirelerin yarısının, basınç yaralarının önlenmesi ve risk faktörlerine yönelik bilgilerinin yeterli olduğunu saptamışlar.²⁶ Köse ve ark., Türkiye’de yaptıkları bir çalışmada, bir üniversite hastanesinde çalışan yoğun bakım hemşirelerinin basınç yarasına ilişkin önleyici müdahaleleri ile ilgili bilgi düzeylerini iyi olarak saptamışlardır.²⁷ Strand ve Lindgren’in İsveç’te bir hastanede ve Gul ve ark.nın İstanbul’da yaptıkları çalışmada, hemşirelerin bilgi düzeyleri yeterli olarak bulunmuştur.^{19,28} Çalışma sonuçları, literatürle benzerlik göstermektedir. Araştırmanın yapıldığı hastanede, YBÜ’lerde yapılan mentorluk uygulamasından dolayı hemşirelerin bilgi düzeylerinin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda, hemşirelerin Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği ortalama puanına göre basınç yaralarının önlenmesine yönelik tutumlarının olumlu olduğu saptanmıştır. Strand ve Lindgren tarafından 146 hemşire ile yapılan çalışmada, hemşirelerin basınç yaralarını önlemeye yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu ve olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür.²⁸ Tayyib ve ark. tarafından 56 hemşire ile yapılan çalışmada, hemşirelerin basınç yaralarını önlemeye yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.²⁹ Ercan Ekim ve Sabuncu tarafından yapılan çalışmada da hemşirelerin basınç ülserlerini önlemeye yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirtilmiştir.¹³ Üstün, çalışmasında, Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamasına göre hemşirelerin tutumlarının olumlu olduğunu tespit etmiştir.⁶ Aslan ve Yavuz van Giersbergen’in çalışmasında, Barakat-Johnson ve ark.nın Sidney’de hastanelerde çalışan 998 hemşire ile yaptıkları çalışmada ve Şen’in yaptığı çalışmada, hemşirelerin basınç ülserini önlemeye yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları bildirilmiştir (*Şen B. Yoğun bakım hemşirelerinde öğrenme motivasyonu ve bilgi düzeylerinin basınç yaralarını önlemeye yönelik tutuma etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi; 2019*).^{6,30,31} Çalışma sonuçlarımız, literatürü destekler niteliktedir. Yoğun bakımlarda çalışan hemşirelerin buldukları birim itibarıyla basınç yaralarının görülme oranlarının diğer birimlere göre daha fazla olmasından dolayı olumlu tutum puanlarına sahip olduğu düşünülmektedir.

Hemşirelerin bir konudaki olumlu bir tutumu, bireyin söz konusu davranışı gerçekleştirme olasılığını belirleyen önemli bir faktör olduğunu belirtmektedir.³² Hemşirelerin basınç yaralarına ilişkin bilgi düzeylerini geliştirme isteklerinin, kaynakları etkili kullanmanın ve multidisipliner ekip ile çalışma isteklerinin, basınç yaralarını önlenmeye yönelik tutumlarını olumlu etkilediği belirtilmiştir.³⁰

Çalışmada, Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutundan en yüksek puanın “basınç ülserinin etkisi” boyutundan alındığı saptanmıştır. Benzer şekilde Ünver ve ark.nın, 101 hemşire ile yaptıkları çalışmada, en yüksek puanın bu alt boyuttan alındığı tespit edilmiştir.³³ Çalışmamızdan farklı olarak, Aslan ve Yavuz van Giersbergen’in çalışmasında, Aydoğan ve Caliskan’ın 5 hastanede çalışan 390 hemşire ile yaptıkları çalışmada ve Demarré ve ark.nın yaptıkları çalışmada, en yüksek puanın “önleme önceliği” boyutundan aldıkları bildirilmiştir.^{30,32,34} Bu alt boyut puanlarının farklılık göstermesinin nedeni, çalışmalara farklı eğitim seviyesinde hemşirelerin katılması ve hemşireden farklı sağlık profesyonellerinin de araştırmaya dâhil edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çalışmada, Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutundan en düşük puanın “yeterlilik” boyutundan alındığını görüldü. Kim ve Lee yaptıkları çalışmada, hemşirelerin Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeğinin “yeterlilik” alt boyutundan en düşük puanı aldıklarını bildirmiştir.²⁵ Ercan Ekim ve Sabuncu tarafından yapılan çalışmada da hemşirelerin “yeterlilik” alt boyutundan en düşük puanı aldıkları belirtilmiştir.¹³ Çalışma sonuçlarımız, literatürü destekler niteliktedir. Araştırma bulgularına göre hemşirelerin basınç ülserlerinin önlenmesi konusunda kendi yeterliliklerine güvenmediklerini göstermektedir.

Çalışmamızda, hemşirelerin Modifiye Pieper Basınç Yarası Bilgi Testi ile Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasındaki ilişkinin anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Demarré ve ark., Belçika’da bakım evlerinde çalışan hemşireler ve hemşire yardımcılarıyla yaptıkları çalışmada, bilgi düzeyi ve tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını saptamıştır.³⁴ İslam’ın, Bangladeş’te 91 servis hemşiresi ile yapılan çalışmasında, hemşirelerin bilgi düzeyi ve tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin

olmadığı saptanmıştır.³⁵ Literatürden farklı olarak Beckman ve ark.nın, Belçika’da dahili, cerrahi, geriatric servisler ve YBÜ’lerde yaptığı araştırmada, bilgi düzeyleri ve tutumları arasındaki ilişkinin zayıf düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır. Aydoğan ve Caliskan’ın çalışmasında, hemşirelerin basınç yarasını önlemeye ilişkin tutum puanları ile bilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin zayıf düzeyde ve pozitif yönde anlamlı olduğu belirlenmiştir.³² Araştırma sonuçlarındaki farklılığın nedeni, farklı değerlendirme araçlarının kullanılması, çalışma deneyimi, eğitim düzeyi ve YBÜ’ler dışında olan hemşirelerin dâhil edilmesinden kaynaklı olabilir.

SONUÇ

Hemşirelerin basınç yarası hakkında bilgi düzeylerinin yeterli olduğu, basınç yaralarının önlenmesine yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelere basınç yarası, önleme ve risk değerlendirmeye yönelik hizmet içi eğitim programlarının yapılması, hemşirelerin basınç yarasına yönelik bilimsel toplantıya katılma ve araştırma yapmaya teşvik edilmesi, kritik hastalara tedavi ve bakım girişimlerinin uygulandığı birimlerde basınç yarası insidans ve prevalans çalışmalarının ku-

rumlar tarafından düzenli olarak yapılması ve araştırmanın daha büyük örneklem grubu ile yapılması önerilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Tasarım:** Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Denetleme/Danışmanlık:** Zülfünaz Özer; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Faruk Yıldız; **Analiz ve/veya Yorum:** Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Kaynak Taraması:** Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Makalenin Yazımı:** Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Eleştirel İnceleme:** Zülfünaz Özer; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Zülfünaz Özer, Faruk Yıldız; **Malzemeler:** Faruk Yıldız.

KAYNAKLAR

- Gencer ZE, Özkan Ö. Basınç Ülserleri Sürveyans Raporu [Pressure Ulcers Surveillance Report]. Türk Yoğun Bakım Derneği Dergisi. 2015;13:26-30. [Crossref]
- NPUP announces a change in terminology from pressure ulcer to pressure injury and updates the stages of pressure injury. 2016. [Internet] WoundSource ©2016 [Erişim tarihi: 27 Ocak 2021]. Erişim linki: [Link]
- Tarıncı F, Dikmen Y. Yoğun bakım hastalarında basınç yaraları: risk faktörleri ve önlemler [Pressure ulcers in intensive care patients: risk factors and precautions]. Journal of Human Rhythm. 2017;3(4):177-82. [Link]
- Çınar F, Kula Şahin S, Eti Aslan F. Yoğun bakım ünitesi'nde basınç yaralarının önlenmeye yönelik Türkiye'de yapılmış çalışmaların incelenmesi; sistematik derleme [Evaluation of studies in Turkey on the prevention of pressure sores in the intensive care unit: a systematic review]. Balikesir Health Sciences Journal. 2018;7(1):42-50. [Crossref]
- Totur B, Diramali A. Basınç yaralarının önlenmesinde %100 pamuklu havlu ile havalı yatak kullanımının etkinliği [The effectiveness of 100% cotton towel and air mattress in preventing of pressure ulcers]. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2011;27(3):35-44. [Link]
- Üstün Y. Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi; 2013. Erişim linki: [Link]
- Kaşıkçı M, Aksoy M, Ay E. Investigation of the prevalence of pressure ulcers and patient-related risk factors in hospitals in the province of Erzurum: A cross-sectional study. J Tissue Viability. 2018;27(3):135-40. [Crossref] [PubMed]
- Ersoy EO, Öcal S, Öz A, Yılmaz P, Arsava B, Topeli A. Yoğun bakım hastalarında basınç yaraları gelişiminde rol oynayabilecek risk faktörlerinin değerlendirilmesi. [Evaluation of Risk Factors for Decubitus Ulcers in Intensive Care Unit Patients]. Yoğun Bakım Derg. 2013;4(1):9-12. [Link]
- Yalçın Atar N. Basınç Yaraları. Çelik S, editör. Erişkin Yoğun Bakım Hastalarında Temel Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı. 1. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2014. p.149-64. [Link]
- Karaca Sivrikaya S, Sarıkaya S. Yoğun bakım hastalarında bası ülseri, önleme ve hemşirelik bakımı [Pressure injuries, prevention and nursing care in intensive care patients]. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi. 2020;24(2):139-49. [Link]
- Alsharari AF, Khadam AQ, Albagawi BS, Alotaibi JS, Alqahtani ME. Nurses' knowledge, attitudes and beliefs toward pressure ulcers prevention. Aljouf University Medical Journal (AUMJ). 2017;4(3):21-8. [Link]
- Kiraner E, Terzi B, Uzun Ekinci A, Tunali B. Yoğun bakım ünitemizdeki basınç yarası insidansı ve risk faktörlerinin belirlenmesi [Characteristics of patients with pressure wound in the intensive care unit]. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi. 2016;20(2):78-83. [Link]

13. Ercan Ekim C, Sabuncu N. Hemşirelerin basınç ülserlerini önlemeye yönelik tutumlarının incelenmesi [Examination of nurses' attitudes towards prevention of pressure ulcers]. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;9:890-901. [\[Crossref\]](#)
14. Galvão NS, Serique MA, Santos VL, Nogueira PC. Knowledge of the nursing team on pressure ulcer prevention. *Rev Bras Enferm*. 2017;70(2):294-300. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
15. Kopuz E, Karaca A. Evaluation of nurses' knowledge about risk monitoring and risk prevention for pressure ulcers. *Clin Exp Health Sci*. 2019;9(2):157-65. [\[Crossref\]](#)
16. Akman-Mert Ö, Alpar ŞE. Suriadi ve Sanada basınç yarısı risk değerlendirme ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği [The application of Suriadi and Sanada pressure ulcer risk assessment scale to Turkish; a study of validity and reliability]. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2014;16(1):1-11. [\[Link\]](#)
17. Sarı Ç, Altay N. Yenidoğanlarda basınç ülseri gelişimini önlemeye yönelik hemşirelik girişimleri [Nursery procedures to avoid pressure ulcer in newborns]. *J Contemp Med*. 2016;6(Case Reports):138-47. [\[Link\]](#)
18. Korkmaz F, Uçar H. Topikal negatif basınç terapisinin III. ve IV. evre basınç yaralarının iyileşmesine etkisi [Effects of topical negative pressure treatment on grade III and IV. pressure ulcers]. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2014;16(3):28-37. [\[Link\]](#)
19. Gul A, Andsoy II, Ozkaya B, Zeydan A. A descriptive, cross-sectional survey of Turkish nurses' knowledge of pressure ulcer risk, prevention, and staging. *Ostomy Wound Manage*. 2017;63(6):40-6. [\[PubMed\]](#)
20. Özdemir G, Eken A. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Bası Yarısı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi [Determination of Knowledge Levels About Pressure Wounds of Intensive Care Nurses]. *Boğaziçi Tıp Dergisi*; 2018;5(1):23-7. [\[Crossref\]](#)
21. Jankowski IM, Nadzam DM. Identifying gaps, barriers, and solutions in implementing pressure ulcer prevention programs. *Jt Comm J Qual Patient Saf*. 2011;37(6):253-64. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
22. Tekin N. Palyatif bakım hastalarında basınç yaraları [Pressure wounds in palliative care patients]. *Smyrna Tıp Dergisi*. 2016;6(2):48-53. [\[Link\]](#)
23. Avsar P, Karadağ A. Waterlow Basınç Ülseri Risk Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik-güvenirlik çalışması [Turkish adaptation and validity reliability study of the Waterlow Pressure Ulcer Risk Assessment Scale]. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2016;3(3):1-15. [\[Link\]](#)
24. Iranmanesh S, Tafti AA, Rafiei H, Dehghan M, Razban F. Orthopaedic nurses' knowledge about pressure ulcers in Iran: a cross-sectional study. *J Wound Care*. 2013;22(3):138-40, 142-3. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
25. Kim JY, Lee YJ. A study on the nursing knowledge, attitude, and performance towards pressure ulcer prevention among nurses in Korea long-term care facilities. *Int Wound J*. 2019;16 Suppl 1:29-35. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
26. Nuru N, Zewdu F, Amsalu S, Mehretie Y. Knowledge and practice of nurses towards prevention of pressure ulcer and associated factors in Gondar University Hospital, Northwest Ethiopia. *BMC Nurs*. 2015;14:34. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
27. Köse I, Yeşil P, Öztunç G, Eskimez Z. Knowledge of nurses working in intensive care units in relation to preventive interventions for pressure ulcer. *International Journal of Caring Sciences*. 2016;9(2):677-86. [\[Link\]](#)
28. Strand T, Lindgren M. Knowledge, attitudes and barriers towards prevention of pressure ulcers in intensive care units: a descriptive cross-sectional study. *Intensive Crit Care Nurs*. 2010;26(6):335-42. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
29. Tayyib N, Coyer F, Lewis P. Pressure injury prevention in a Saudi Arabian intensive care unit: registered nurse attitudes toward prevention strategies and perceived facilitators and barriers to evidence implementation. *J Wound Ostomy Continence Nurs*. 2016;43(4):369-74. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
30. Aslan A, Yavuz van Giersbergen M. Nurses' attitudes towards pressure ulcer prevention in Turkey. *J Tissue Viability*. 2016;25(1):66-73. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
31. Barakat-Johnson M, Barnett C, Wand T, White K. Knowledge and attitudes of nurses toward pressure injury prevention: a cross-sectional multisite study. *J Wound Ostomy Continence Nurs*. 2018;45(3):233-7. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
32. Aydoğan S, Caliskan N. A descriptive study of Turkish intensive care nurses' pressure ulcer prevention knowledge, attitudes, and perceived barriers to care. *Wound Manag Prev*. 2019;65(2):39-47. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
33. Ünver S, Fındık ÜY, Özkan ZK, Sürücü Ç. Attitudes of surgical nurses towards pressure ulcer prevention. *J Tissue Viability*. 2017;26(4):277-81. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
34. Demarré L, Vanderwee K, Defloor T, Verhaeghe S, Schoonhoven L, Beeckman D. Pressure ulcers: knowledge and attitude of nurses and nursing assistants in Belgian nursing homes. *J Clin Nurs*. 2012;21(9-10):1425-34. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
35. Islam S. Nurses' knowledge, attitude, and practice regarding pressure ulcer prevention for hospitalized patients at Rajshahi Medical College Hospital in Bangladesh [Yüksek Lisans Tezi]. Songkla: Prince of Songkla University; 2010. [\[Link\]](#)